

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tad-29 ta' Ottubru, 2004

Citazzjoni Numru. 320/1998/1

David Mallia

Vs

**Benjamin Muscat ghan-nom u in rappresentanza tas-
socjeta' Benny's Catering Ltd.**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attur ippremetta u talab hekk:

Peress illi l-attur dahal fi kuntratt ghall-kiri tal-post maghruf bhala Palazzo Pescatore gewwa St. Paul Street, St. Paul's Bay u dan ghal-lejl wiehed biss ta' bejn is-Sibt 27 ta' Settembru 1997 u l-Hadd 28 ta' Settembru 1997;

Peress illi l-konvenut nomine iggarantixxa illi l-post jibqa miftuh sal-erbgha ta' filghodu u dan kif jirrizulta mill-istess kuntratt hawn anness u mmarkat bhala Dok "A";

Kopja Informali ta' Sentenza

Peress illi l-konvenut nomine ta' garanziji verbali illi l-attur jista jibqa' jdoqq il-muzika anki sas-sebgha ta' filghodu;

Peress illi l-istabbiliment kien adebit mir-rikwiziti kollha legali;

Peress illi bil-lejl ta' bejn is-Sibt 27 ta' Settembru u l-Hadd 28 ta' Settembru 1997 gew il-pulizija fuq il-post u gaghlu lill-attur jaghlaq il-post minhabba l-fatt li l-lokal ma kellux permess li jopera;

Peress illi l-attur nefaq hafna flus fuq reklamar, DJ's barranin u xorb u tilef hafna flus minhabba l-fatt li l-pulizija ma hallewhx jkompli jdoqq muzika u anki ghall-fatt li ghalaq il-post;

Peress illi l-attur sofra danni kemm ta' natura pekunarja kemm ta' natura ta' telf ta' qliegh u kemm bhala reputazzjoni;

Jghid il-ghaliex l-Onorabbli Qorti ma ghandhiex tikkundannah

1. Tiddikjara l-konvenut nomine responsabbli ghad-danni kagunati lill-attur;
2. Tillikwida d-danni hekk kagunati lill-attur;
3. Tordna lill-konvenut li jhallas lill-attur dawk id-danni hekk likwidati u kagunati;

Bl-ispejjes kontra l-konvenut nomine li huwa ngunt minn issa ghas-subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut nomine li biha eccepixxa:

1. Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi effettivament il-fond Palazzo Pescatore gie maghluq wara l-4:00 a.m. u dana skond il-ftehim bejn il-partijiet, tant li l-ahhar nies hargu mill-fond fil-5:30 a.m. u dana kif jigi ahjar ppruvat fit-trattazzjoni.

2. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-attur fi kwalsiasi kaz ma soffra ebda danni.

3. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat il-kontro talba tal-konvenut rikonvenzjonant li permezz taghha ppremetta u talab hekk:

Peress illi l-kontendenti dahlu fi ftehim fil-25 ta' Awissu 1997, ghal kiri tal-fond maghruf bhala Palazzo Pescatore gewwa Triq San Pawl, San Pawl il-Bahar, u dan ghal-lejl wiehed biss ta' bejn is-Sibt 27 ta' Settembru 1997 u l-Hadd 28 ta' Settembru 1997.

Peress illi skond l-istess ftehim u partikolarment l-Art 10 tal-istess Dok. A, l-attur obbliga ruhu illi jhallas lis-socjeta konvenuta s-somma ta' elfejn lira Maltin (Lm2,000).

Peress illi l-attur obbliga ruhu li jhallas il-bilanc ta' elf u tmien mitt lira Maltin (Lm1,800) sat-22 ta' Settembru 1997.

Peress illi l-attur baqa' ma hallasx il-bilanc dovut ta' elf u tmien mitt lira Maltin (Lm1,800) lis-socjeta konvenuta.

Jghid ghalhekk l-attur ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandiex:

1. Tiddikjara li l-attur ghandu jhallas lis-socjeta konvenuta is-somma ta' elf u tmien mitt lira Maltin (Lm1,800) skond il-ftehim tal-25 ta' Awissu 1997; u

2. Tikkundanna lill-attur ihallas lis-socjeta konvenuta is-somma ta' elf u tmien mitt Lira Maltin (Lm1,800).

Bl-ispejjes u bl-imghax kummercjali mit-22 ta' Settembru 1997 kontra l-attur li minn issa huwa ngunt in subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat li biha eccepixxa:

1. Illi t-talbiet tal-konvenut fil-kontro-talba huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-ammont huwa kollox imhallas u dan qabel ma beda l-avveniment.

Rat id-dikjarazzjonijiet tal-partijiet u l-listi tax-xhieda;
Rat l-atti kollha tal-kawza;
Semghet il-provi bil-gurament;
Ikkunsidrat;

Kwadru tal-fatti

Illi l-fatti li taw lok ghal dawn il-proceduri huma s-segwenti. Fil-25 ta' Awissu 1997 il-partijiet ftehm u fis-sens li l-attur jikri minghand is-socjeta' Benny's Catering Ltd. il-fond maghrufa bhala Palazzo Pescatore Triq San Pawl, San Pawl il-Bahar u dana ghal serata wahda bejn it-8.00 pm tas-27 ta' Settembru 1997 u l-4.00 am tal-ghada 28 ta' Settembru, sabiex l-attur izomm dance music event ghal circa 2,000 ruh. L-istess partijiet inkorporaw dan il-ftehim fi skrittura privata¹ li fiha ndikaw il-kondizzjonijiet tal-kirja; fosthom li l-avveniment kellu jibda u jispicca fil-hinijiet fuq indikati u li l-konvenut nomine "guarantees that the establishment remains open up to 04.00 hours."²

Ta' din il-kirja l-attur obbliga ruhu li jhallas lill-konvenut nomine is-somma ta' Lm2,000 "and moreover are presently paying the sum of Lm200 as a deposit on account of the price. The balance of Lm1,800 shall be paid by not later than the 22nd. September 1997."³

Illi l-avveniment inzamm fis-27 ta' Settembru kif ippjanat, u fit-8.00 pm il-post infetah ghall-pubbliku bid-daqq tal-muzika. Fil-post kien hemm ukoll numru zghir ta' pulizija. Ghal habta tal-11.00 am l-Ispettur Raymond D' Anastasi ta l-ordni sabiex il-muzika tieqaf u dan stante li skond il-licenzja tal-post, ghalkemm il-konvenut nomine seta' jzomm il-post miftuh sal-4.00 am il-muzika kellha tieqaf sal-11.00 pm.⁴ Illi nonostante l-ordni tal-pulizija, ghalkemm il-muzika waqfet ghal ftit hin, jidher li wara ftit il-party kompla bil-muzika, daqqa titbaxxa u daqqa tghola.

¹ Fol.5

² Klawnsola 15

³ Klawnsola 10

⁴ Fols.167 u 168

Sussegwentement bejn is-2.00 am u 2.30 am.⁵ dahhlu grupp ta' pulizija u enforzaw l-ordni billi fisikament tfew il-muzika huma u anke gibdu l-wires sabiex jigi assikurat li dina ma tergax tibda. Mat-tifi tal-musika d-dance music event sfratta u, wara hafna protesti minn naha tal-pubbliku prezenti kontro l-pulizija, u anke xi incidenti zgħar, in-nies bdew hiergin bil-mod. L-imsemmi Spettur jgħid li huwa qagħad hemm sakemm ingħalaq il-post għal habta tat-3.00 am sabiex jassikura li ma tergax tinxtgħel il-muzika.⁶

Illi konsegwenza tal-fatt li sfratta l-avveniment għal habt tas-2.00 am meta kien fil-peak tiegħu, l-attur sofra danni deskritti minnu fil-prospett u li komplessivament jammonta għas-somma ta' Lm75,178; rapprezentanti Lm7,523 "General Expenses", Lm14,255 "DJ's Expenses" u Lm53,400 "Tickets Refunded and Loss of Profit".⁷

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi rizzultat ta' dan nibtet il-kwistjoni in disamina bejn il-partijiet. L-attur isostni li l-konvenut kien taħ garanzija verbali li l-avveniment seta' jibqa' sejjer anke wara l-4.00 am u li kellu l-licenzji opportuni sabiex jinzamm dance music event sal-hin indikat minnu, u l-indampjenza kontrattwali da parti tal-konvenut f' dan ir-rigward tirrendih responsabbli għad-danni sofferti mill-attur.

Il-konvenut minn naha tiegħu jsostni li skond l-iskrittura ffirmata minnhom ma kienx hemm indikat li l-muzika kellha tibqa' għaddejja sal-4.00 am. Fil-fatt ma kien hemm xejn specificat dwar il-muzika u l-obbligu tiegħu fit-termini tal-iskrittura kien biss li jassikura li l-post jinzamm miftuh mit-8.00 pm sal-4.00 am. L-istess konvenut jistrih fuq il-principju li *contra testimonium scriptum, testimonium non scriptum non fertur*. Għandu japplika biss il-ftehim skond l-iskrittura, u xejn aktar.

In tema legali jigi osservat li l-kuntratt huwa konvenzjoni jew ftehim bejn tnejn minn nies jew izjed, illi bih tigi

⁵ Deposizzjonijiet: .Attur Fol.38; Jeffrey Mallia Fol.51 u Konvenut Fol.154

⁶ Fol.30

⁷ Fols.64 - 66

maghmula, regolata jew mahlula obbligazzjoni [Art.960]. Kuntratti maghmula skond il-ligi ghandhom sahha ta' ligi ghal dawk li jkunu ghamluhom [Art.992] u jorbtu lill-istess fit-termini taghhom. Il-kuntratti ghandhom jigu esegiwiti bil-bona fede.[Art.993]. “Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettati u li hi l-volonta' tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li [ghandha] tipprevali u trid tigi osservata. *Pacta sunt servanda.*” [App.Civ. **Gloria Beacom et vs L-Arkitett Anthony Spiteri Staines** deciza 5 ta' Ottubru 1998].

Konformament ma' dan, hija r-regola tradizzjonali u gurisprudenzjali li mhumieq ammessi provi testimonjali sabieq jigi stabbiliti dak li mhux indikat fil-kuntratt; izda kif osservat l-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza **Carmelo Morana vs Nutar Dr. Joseph Spiteri**⁸ deciza 26 ta' Mejju 1952, ir-regola *contra testimonium scriptum testimonium non scriptum non fertur* mhix assoluta u ssufri eccezzjonijiet f' certi kazijiet. “F' dawn il-kazijiet il-principji bazati fuq il-gustizzja u l-ekwita' ghandhom ikunu supremi”. Fost il-kazijiet li fihom, skond il-gurisprudenza nostrana, jistghu jigi ammessi provi orali kontra l-prova miktuba, hemm il-kaz “meta l-prova tigi offerta biex tigi mfissra ahjar l-intenzjoni tal-kontraenti li tkun espressa b' mod ambigwu jew oskur, jew meta jrid jigi pruvat xi fatt incidentalment jew accessorju li jkun konciljabbli ma' l-att”

Fil-mertu l-Qorti tissorva li, ghalkemm fl-iskrittura de quo ma kienx hemm indikat ebda hin dwar id-daqq tal-muzika, mill-provi jirrizulta ampjament li l-konvenut kien pienament konxju li l-attur ried izomm *dance music event* imsejjah wkoll *mega dance music event* ghal numru kbir ta' nies. Ma jezisti ebda dubbju li fl-intenzjoni taz-zewg partijiet il-post kien qed jinkera ghal dan l-iskop, u li l-karatteristika principali kienet id-daqq tal-muzika matul l-avveniment kollu. Jidher li, ghalkemm il-licenzja fuq il-post kienet tirrestringi l-hin tad-daqq tal-muzika sal-11.00 pm, il-konvenut strah fuq il-fatt li f' okkazzjonijiet precedenti l-pulizija qatt ma enforzaw din il-kondizzjoni. Fix-xhieda

⁸ Vol.XXXVI.I.120 – vide kazistika citata

tieghu huwa jghid li din kienet l-unika darba li kienu intervjenew il-pulizija u li f'kull pary li kellu qabel ma kellux problemi f' dan ir-rigward. Huwa semma' ukoll party partikolari fejn l-party dam sas-6.00 am.⁹

Illi fix-xhieda tieghu l-konvenut isostni li meta giet iffirmata l-iskrittura l-attur kien jaf b' din ir-restrizzjoni fuq id-daqq tal-muzika ghax skond hu kien wera lill-attur il-permessi li kellu fuq il-post, inkluza l-licenzja tad-daqq tal-muzika. Il-konvenut jghid wkoll li, nonostante li l-attur kien konxu ta' din ir-restrizzjoni, huwa xorta accetta li jidhol fi ftehim, bl-isperanza li jirringa mal-pulizija fuq dan l-aspett.

L-attur minn naha tieghu jisostni li mhux minnu li l-konvenut urieh kopja tal-permessi u tal-licenzji. Huwa jghid li, l-konvenut accertah li l-post kien fully licensed, urieh xi dokumenti, izda "karta ta' permess qatt ma urieni."¹⁰ Jidher li l-attur strah fuq il-fiducja bazata fuq il-fatt li huwa kien attenda parties simili li kienu inzammu fil-post de quo minghajr xkiel; u ghalhekk il-Qorti tapprezza ir-raguni ghaliex l-attur ma hass li kellu jinsisti biex jara l-kopja tal-permess. Inoltre, t-tesi tal-konvenut li l-attur kien konxju tar-restrizzjoni tal-hin tad-daqq tal-muzika tfalli anke in bazi ta' dak li huwa logikament accettabbli. Il-Qorti tikkonsidera ferm inverosimili li l-attur izomm l-avveniment u jinkorri fi spejjez kbar, minghajr l-assikurazzjoni li l-avveniment muzikali jibqa' ghaddej minghajr xkiel almenu sal-4.00 am.

In bazi ghal premess il-Qorti hija tal-fehema li dwar dan l-aspett ghandha taghti affidament lit-tesi tal-attur u cioe' li dana kien assikurat mill-konvenut li l-avveniment seta' jibqa' ghaddej sal-4.00 am u li ma kienx konxju tar-restrizzjoni fuq il-licenzja tal-hin tad-daqq tal-muzika. Minn naha tieghu, il-konvenut ma kellux dritt jiehu riskju, anke jekk bazat fuq esperjenzi precedenti, u jikri l-post ghal dan l-avveniment muzikali, minghajr ma jinforma lill-attur bl-imsemmija restrizzjoni. B' dan il-komportament tieghu, il-konvenut gie li naqas mill-obbligi kontrattwali

⁹ Fol.157 – 158

¹⁰ Fol.36

tieghu fil-konfront tal-attur, u ghalhekk ghandu jirrispondi ghad-danni konsegwenzjali.

Illi rigward il-liwidazzjoni tad-danni l-Qorti tosserva li ma jirrizultax li l-process huwa istruwit sufficjentement fuq dan l-aspett sabiex din il-Qorti tasal ghal gudizzju korrett f' dan ir-rigward. Ghaldaqstant fuq it-tieni u t-tielet parti tat-talba ser tiriserva li tipprovdi wara li tisma provi ulterjuri f' dan ir-rigward.

Kontro talba

Illi permezz ta' din it-talba l-konvenut rikonvenjonant qed jitlob li l-attur rikonvenzjonat jigi kkundannat jhallas is-somma ta' Lm1,800 bilanc ta' kera dovuta skond l-imsemmija skrittura.

Illi fit-termini tal-iskrittura precitata l-attur hallas depozitu ta' Lm200 mal-iffirmar tal-istess u kien ghad fadal bilanc ta' Lm1,800 li kellu jithallas mhux aktar tard mit-22 ta' Settembru 1997. Anke f' dan ir-rigward il-versjonijiet tal-partijiet huma dijametrikament opposti.

L-attur minn naha tieghu jsostni li mhux minnu li mal-iffirmar tal-iskrittura huwa hallas Lm200, imma fil-fatt kien hallas Lm800 bhala depozitu, u sussegwentement hallas il-bilanc ta' Lm1,200 lill-konvenut. Ghalhekk m' ghad fadallu jaghti xejn. Il-konvenut minn naha tieghu jsostni li, minkejja li fl-iskrittura hemm li l-attur kien hallas Lm200, fil-fatt l-attur ma kienx tah flus; u jsostni li "minn dawk Lm2,000 sal-gurnata tal-lum qatt ma gbart lira."¹¹ Il-konvenut jispjega li huwa ma hass li kellu jrranga l-iskrittura biex tirrifletti dan il-fatt peress li dina kienet diga' iffirmata u lill-attur kien fdah. Inoltre, jghid il-konvenut li t-talba llimitaha ghas-somma ta' Lm1,800, stante li fuq l-iskrittura hemm imnizzel li kienu thallsu Lm200 presenzjalment.

Mill-premess jirrizulta pacifiku li f' dan ir-rigward l-iskrittura ma tirriflettix dak li realment kien sar, ghax iz-zewg

¹¹ Fol.116

partijiet innegaw li sar pagament ta' Lm200 depozitu; izda, filwaqt li l-attur isostni li huwa hallas minflok, is-somma ta' Lm800 depozitu, il-konvenut isostni li minn naha tieghu huwa ma rceva ebda pagament.

In tema legali jigi osservat li *onus probandi incumbit ei qui dicit non ei qui negat*, u ghalhekk huwa l-attur li qed jsostni l-pagament ta' Lm800 li ghandhu jipprova li dan il-pagament fil-fatt kien sar. Minn naha tieghu l-konvenut m' ghandux ghalfejn jipprova li l-pagament ta' Lm200 li jidher fuq l-iskrittura fil-fatt ma sarx, ghax dan il-fatt gie korroborat mill-istess attur.

Fil-mertu l-Qorti tirrileva li l-attur ma ghandhux ricevuta tal-pagamenti u l-allegazzjoni tieghu hija korroborata mix-xhud Lorna Micallef li f' dak iz-zmien kienet l-habiba tieghu. Fix-xhieda taghha, din qalet li hija kienet hadet hsieb l-kontijiet tal-party in kwistjoni, u li kienet ikkonsenjat lill-attur zewg envelopes wiehed kontenenti s-somma ta' Lm800 u l-iehor is-somma ta' Lm1,200, u dan f' zewg okkazzjonijiet separati. Fl-ewwel okkazzjoni hija kienet prezenti meta saret il-konsenja tal-envelope lill-konvenut. Hi ssostni li kienet hi li dak il-hin kienet ikkonsenjat l-envelope bil-flus lill-attur li minn naha tieghu fil-presenza taghha kkonsenjeh lill-konvenut. L-attur ma nghatax ricevuta. Dwar it-tieni envelope, Lorna Micallef tghid li hija kienet poggiet fih is-somma ta' Lm1,200 u kkonsenjatu lill-attur biex jikkonsenjeh lill-konvenut. L-attur isostni li minn naha tieghu, huwa kien ikkonsenjeh lill-konvenut. Minn naha tieghu l-konvenut cahad dan kollu. Ghat tieni pagament allegat ix-xhud ma kienitx prezenti, izda kien hemm biss l-attur u l-konvenut.

In propositu, gie osservat fil-kawza *Prim.Awla [MCC] Carmelo Farrugia vs Rokku Farrugia* deciza fl-24.11.1966 li "Il-konflitt fil-provi huma haga li l-Qrati jridu minn dejjem ikun lesti ghaliha. Il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg versjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita' u speċjalment dwak tal-konsistenza u verosimiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabbilitajiet u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f' kawzi civili, huma generalment sufficjenti

ghall-konvinciment tal-gudikant” Inoltre gie osservat wkoll li l-grad ta' prova rikjest fil-kamp civili, b'differenza minn kawzi kriminali fejn il-ligi tesigi li l-prova tal-htija ghandha tirrizulta minghajr dubju rajonevoli, fil-kamp civili huwa bizzzejjed li jkun hemm certezza morali f' mohh il-gudikant. Din c-certezza morali rikjesta f' kawzi civili hija l-effett tal-bilanc tal-probabilitajiet. Mera possibilita' mhux sufficjenti biex tirradika r-responsabilita' civili [*App.Civ. Paul Vassallo et vs Carmelo Pace*[1986] Vol.LXX.II.144]

Fil-mertu l-Qorti, wara ezami akkurat tal-provi, hija tal-fehema li, filwaqt li l-attur gab prova sodisfacenti fuq bazi ta' probabbilita' dwar il-pagament ta' Lm800, huwa ma rnexxhielux jipprova li l-pagament ta' Lm1,200 fil-fatt kien sar. Dwar it-tieni pagament jigi osservat li kien l-oneru tal-attur li jipprova li sar dan il-pagament, u kien fl-interess tieghu li jara li jkollu xi forma ta' prova f' dan ir-rigward bhal ricevuta jew prova testimonjali. In mankanza ta' tali prova u fid-dawl tal-kontestazzjoni tal-konvenut nomine, din l-allegazzjoni ma tistax titqies bhala sodisfacentement provata.

Dan premess u kkunsidrat, la darba jirrizulta provat li l-attur hallas Lm800 mis-somma ta' Lm2,000, ghad baqa' bilanc dovut minnu lill-konvenut fl-ammont ta' L1,200; u ghalhekk it-talba tal-konvenut rikonvenzjonant hija gustifikata sa' dan l-ammont.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi dwar it-talbiet attrici billi tilqa' l-ewwel talba, bl-ispejjez. a kariku tas-socjeta' konvenuta. Tirriserva li tipprovdi dwar it-tieni u t-tielet talba fi stadju ulterjuri.

Dwar il-kontro talba tiddeciedi billi tilqa' t-talba limitatament ghas-somma ta' *elf u mitejn lira maltin* [Lm1,200], u tikkundanna lill-attur jhallas lill-konvenut nomine din is-somma ta' Lm1,200. L-ispejjez ta' din it-talba ghandhom jigu sopportati mill-attur in kwantu ghal zewg terzi [2/3] u r-rimanenti terz [1/3] jibqa' a kariku tal-konvenut.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----